

ЗМ 1.1. Значення і місце паливно-енергетичного комплексу в економіці України. Державна енергетична політика.

Паливно - енергетичний комплекс (ПЕК) України є і на майбутнє залишатиметься основою функціонування суспільного виробництва. Саме його успішне функціонування та розвиток стає запорукою високих темпів економічного зростання країни, яке, в свою чергу, дає основу соціально- економічній та політичній стабільності в суспільстві, досягнення високого рівня національної безпеки й незалежності.

Тема 1. Проблеми й тенденції розвитку паливно-енергетичного комплексу України

Забезпечення енергетичної безпеки України багато в чому залежить від ефективного управління паливно-енергетичним комплексом. З огляду на це нагальним питанням політики нашої держави є відродження паливно - енергетичного комплексу країни й врахування загальних тенденцій розвитку паливно-енергетичних комплексів у державах світу при формуванні нової системи ресурсного забезпечення енергетики країни з мінімізацією і диверсифікацією закордонних поставок палива. Активізація процесів забезпечення власними енергоресурсами сприяє не тільки енергобезпеці й енергоефективності країни, а й енергозбереженню та екологічній гармонізації розвитку суспільного виробництва, що обумовлює актуальність дослідження окреслених питань, проблем і перспектив відродження паливно- енергетичного комплексу України.

Паливно-енергетичний комплекс - це сукупність галузей промислового виробництва, які здійснюють видобуток палива, виробництво електроенергії, їх транспортування та використання. До складу паливно-енергетичного комплексу входять галузі паливної промисловості (вугільна, нафтова, газова, торф'яна, сланцева) і електроенергетика, що включає теплові, гідро- та атомні електростанції, а також трубопровідний транспорт і лінії електропередач. ПЕК - це також трубопровідний транспорт і лінії електропередач. Структура ПЕК показана на рис. 1.

Фактична структура сукупного споживання первинної енергії в Україні за роки її становлення як незалежної держави склалася таким чином: природного газу - 41, нафти - 19, вугілля - 19, урану -

17%, гідроресурсів та інших поновлюваних джерел - 4%. Разом з тим, як показує аналіз тенденцій розвитку світової енергетики, в структурі світових запасів органічного палива на вугілля припадає 67%, на нафту - 18% на газ - 15%. В Україні ці показники складають відповідно 95,4; 2,0 і 2,6%.

Рис. 1. - Структура паливно-енергетичного комплексу України

Оцінка структури об'єктів Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України показує, що частка сфери матеріального виробництва (промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт та зв'язок) знижується, а частка сфери обслуговування зростає. Причому основою життєдіяльності суспільства є сфера матеріального виробництва, в якій промисловість займає провідне місце (21,3%). Добувні галузі промисловості являють собою базовий сектор економіки України, де виробляється важливий ресурс, що забезпечує включення у процес виробництва всіх інших ресурсів держави, виробничого апарату, матеріалів, кадрового потенціалу, високих технологій. У свою чергу, добувні галузі поділяються на галузі по видобутку енергетичних ресурсів та галузі по видобутку неенергетичних матеріалів.

Національний ПЕК характеризується універсальністю зв'язків з усіма галузями народного господарства, рівень його розвитку здійснює суттєвий вплив на темпи та пропорції виробництва, прискорення науково - технічного прогресу та зростання продуктивності праці. Призначення ПЕК є забезпечення економіки і соціальної сфери країни основними видами кінцевих енергоносіїв - електричною і тепловою енергією, моторними і котельно-пічними видами палива, а також сировинними ресурсами для потреб хімії, нафто - та вуглехімії, металургійної промисловості - коксівним вугіллям, продуктами нафто - та газопереробки. На відміну від ПЕК

багатьох країн світу енергокомплекс України має галузі з видобутку та виробництва всіх енергоресурсів - вугілля, природного газу, нафти та нафтопродуктів, електроенергії і тепла. У нашій країні наявність енергоресурсів та використання основних компонентів чорної та кольорової металургії (залізна руда, вугілля), а також значних потужностей теплових та гідроелектростанцій, а пізніше і атомних, сприяла розвитку енергоємних галузей промисловості. Україна має досить розвинутий, структурно завершений і збалансований паливно-енергетичний комплекс, який базувався переважно на власних енергетичних ресурсах і забезпечував всі галузі промисловості паливом, електроенергією і теплом.

Особливістю паливно-енергетичного балансу України (ПЕБ - співвідношення видобутку і споживання паливних і енергетичних ресурсів) є висока питома вага вугілля та атомної енергії і незначна гідроенергії і нафти.

Вугільна промисловість в Україні є давньою і традиційною галуззю, яка займає домінуюче місце серед паливних галузей. Україна має великі запаси (до 200 млрд. т) високоякісного вугілля, яке здебільшого залягає на значній глибині в Донецькому, Львівсько-Волинському та Придніпровському (буре) басейнах. 75% вугілля використовується як паливо, 25% - як технологічна сировина для чорної металургії, хімічної промисловості та деяких інших галузей.

Найбільшим у країні районом видобутку кам'яного вугілля залишається Донецький басейн. Він був відкритий у 1721 році Г. Капустіним, а перша шахта закладена у 1795 році. Нині тут діє близько 270 шахт, майже на половині з яких добувають високоякісне коксівне вугілля. Основними районами видобутку бурого вугілля є Придніпровський буровугільний басейн (Кіровоградська, Черкаська, Житомирська області), а також Тернопільська і Закарпатська області.

Розвиток буровугільної промисловості сприяв стабілізації паливного балансу степових і лісостепових районів України, дав змогу поліпшити розміщення виробництва та використання трудових ресурсів.

Нафтова промисловість України характеризується низькими показниками, хоча потенційні можливості видобутку та переробки нафти значно більші. Вона представлена нафтодобувною і нафтопереробною галузями, які виникли в Передкарпатті ще у ХІХ ст. На початку ХХ ст. цей район був відомим в Європі центром нафтової промисловості. У середині шістдесятих років було розвідано Дніпровсько-Донецьку нафтогазову провінцію. Причорноморсько-Азовська провінція є найбільш молодю і перспективною для видобутку нафти й газу в Україні.

Нафтопереробна промисловість України представлена сімома нафтопереробними заводами, переробна потужність яких складає 80-90 млн. т. сирової нафти щороку. Перші з них - Львівсько-Дрогобицький та Надвірнянський - розміщено в найстарішій Прикарпатській провінції.

Газова промисловість є досить молодю і перспективною галуззю. Природний газ - найбільш ефективна паливна й хімічна сировина. Його видобуток було розпочато в Україні в 50-х роках ХХ ст. і на сьогоднішній день видобувається до 20 млрд. м³ газу, що задовольняє власні потреби в ньому на 20-25%. Використання газу в 2 рази дешевше порівняно з нафтою.

Першою було освоєно Передкарпатську нафтогазозносну провінцію з такими відомими центрами газовидобувної промисловості, як Дашава (1924), Більче-Волиця (1949), Рудки, Угорське. Тепер на неї припадає 3,1% усього видобутку газу в Україні. Фахівці вважають, що в Прикарпатті можна збільшити видобуток газу, але для цього потрібно відновити занедбані свердловини, поліпшити якість пошуково-розвідувального буріння, забезпечити бурові організації обладнанням для буріння свердловин завглибшки 5-7 тис. м.

Торфова промисловість. Ця галузь у паливному балансі відіграє й тепер незначну роль. Торф зустрічається практично скрізь, проте за поширенням та особливостями торфових товщ розрізняють дві основні торфово-болотні області: Поліську й Лісостепо-Карпатську.

Основні родовища торфу зосереджені в Сумській, Чернігівській, Житомирській, Рівненській і Львівській областях. У вигляді брикетів і шматків торф використовується як паливо. Також його застосовують для виготовлення органічних добрив, торфоізоляційних плит. Торф може бути сировиною для виробництва парафіну, масел, фенолів, креоліну. Ресурси горючих сланців в Україні не використовуються, тому сланцева промисловість відсутня.

Електроенергетика є базовою галуззю народногосподарського комплексу, а використання електроенергії - рушійною силою науково-технічного прогресу. Галузь впливає на територіальну організацію продуктивних сил. Достатня кількість електроенергії має комплексуюче значення і притягує до себе підприємства та виробництва, в яких частка енергетичних витрат у собівартості готової продукції значно більша, порівняно з традиційними галузями промисловості. У ряді районів України (Донбас, Придніпров'я) вона визначає виробничу спеціалізацію, є основою формування територіально-виробничих комплексів.

Розміщення електроенергетики залежить від двох факторів: наявності паливно-енергетичних ресурсів і споживачів електроенергії.

Усі електростанції за енергетичними ресурсами поділяються на

чотири

види:

- теплові електростанції (працюють на твердому, рідкому і газоподібному паливі);
- гідравлічні (використовують гідроресурси);
- атомні (як паливо використовують збагачений уран або інші радіоактивні елементи);
- електростанції, що використовують нетрадиційні джерела енергії (вітер, сонце).

Провідна роль в електроенергетиці належить теплоелектростанціям – ДРЕС і ТЕС1. Вони виробляють понад 60% усієї електричної енергії. Перевагою ТЕС є відносно вільне розміщення, вдвічі дешевша вартість капіталовкладень порівняно з ГЕС. Найбільша кількість великих теплових

ДРЕС у Донбасі: Вуглегірська, Старобешівська, Курахівська, Слов'янська (Донецька обл.) та ін. Найбільшими ДРЕС є також Криворізька-2, Придніпровська (Дніпропетровська обл.), Зміївська (Харківська обл.), Бурштинська (Івано-Франківська обл.), Запорізька (Запорізька обл.), Ладжинська (Вінницька обл.), Трипільська (Київська обл.), Добротвірська (Львівська обл.) та ін.

Дедалі більшого значення набувають теплоелектроцентралі (ТЕЦ). Їх будують поблизу споживача, оскільки радіус транспортування тепла невеликий (10-12 км), проте коефіцієнт корисного використання тепла становить майже 70%, тоді як на ТЕС – тільки 30-35%. ТЕЦ обігрівують понад 25 міст України. Найбільші з них Київські ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6, Дарницька, Харківська ТЕЦ-5, Одеська, Краматорська та ін.

Атомна енергетика України представлена такими діючими потужними атомними електростанціями, як Запорізька, Південноукраїнська, Рівненська, Хмельницька, Чорнобильська. Під тиском громадськості припинено будівництво Кримської, Чигиринської, Харківської АЕС та Одеської атомної ТЕЦ.

АЕС орієнтовані винятково на споживачів, особливо на райони з обмеженими ресурсами палива та енергії. Ними виробляється біля 35% усієї електроенергії.

Гідроелектростанції України – Київська, Канівська, Кременчуцька, Дніпродзержинська, Дніпрогес, Каховська, Дністровська, Тербле-Ріцька – малоефективні (особливо Дністровського каскаду) через застаріле обладнання та рівнинний характер долини р. Дніпро. ГЕС дають до 4,5% електроенергії України. Усього на малих річках діє 55 гідроелектростанцій. Найбільш ефективні вони на гірських річках.

Районне значення можуть мати сонячні (Крим), вітрові (Поділля, степовий Крим), геотермальні (Карпати) електростанції.

На сучасному етапі економічного розвитку головною проблемою

ПЕКу є загострення неплатежів за паливо й енергію. Також погіршуються гірничо- геологічні умови видобутку палива. Не вистачає коштів для відтворення основних виробничих фондів у галузі. І як наслідок, продовжується спад виробництва енергоносіїв.

Стан і технічний рівень діючих потужностей ПЕКу в даний час стає критичним. Важливим завданням подальшого розвитку паливної та енергетичної промисловості в умовах становлення і розвитку ринкових відносин є здійснення заходів з охорони природи і раціонального природокористування. Екологічна політика в даному комплексі повинна спрямовуватись на навколишню природу. Нині на його частку припадає близько 45% викидів шкідливих речовин в атмосферу, більше 30% стічної води і стільки ж твердих відходів від усіх забруднювачів.

До виявлених передумов відродження ПЕК країни в першу чергу слід віднести:

- > наявність в Україні розвіданих запасів власних горючих корисних копалин, достатніх для повного забезпечення країни енергетичною сировиною, що є базисом для радикальної зміни структури споживання органічного палива, де визначальне місце повинно займати вугілля, далі атомна енергетика, нафтогазовий комплекс, гідроресурси та інші поновлювані джерела;
- > становлення ринкових відносин, що надають повну свободу підприємству і пряму зацікавленість в отриманні очікуваного прибутку на вітчизняних підприємствах від активізації діяльності всіх учасників розвідки, видобутку, збагачення, диверсифікації та використання енергетичних ресурсів;
- > суттєвий резерв енергозбереження практично у всіх галузях видобутку палива;
- > наявність необхідних кадрів вищої кваліфікації з метою дослідження, видобування горючих корисних копалин, їх збагачення, отримання з них за допомогою нових технологічних процесів рідких і газоподібних видів енергетичних ресурсів для покриття дефіциту природного газу та нафти в країні;
- > законодавчо обґрунтовані напрями діяльності центральних органів виконавчої влади при координації центральних законодавчих органів відповідно до п. 1; 3; 4; 5; 7 ст. 116 Конституції України, зокрема: забезпечення державного суверенітету й економічної самостійності України, політики в сферах праці і зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки та культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування, розробки та здійснення загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України, забезпечення

рівних умов розвитку всіх форм власності, здійснення управління об'єктами державної власності відповідно до закону, здійснення заходів щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки країни [8, с.37], реалізація яких створює можливості для розвитку плідних взаємозв'язків і взаємодії керівників центральних органів влади та практичних працівників, зайнятих у сфері паливно-енергетичного комплексу, а також підвищення рівня ресурсної забезпеченості енергетичної безпеки держави.

На даному етапі важливим є завдання формування паливно-енергетичного ринку, контроль над яким здійснює держава за допомогою цінової та податкової політики, а також створення конкурентного середовища та залучення інвестицій. Регіональна стратегія держави в ПЕК повинна спрямовуватись на розвиток ринкових відносин і максимальне енергозбереження кожного регіону.

Питання до самоконтролю:

1. *Структура ПЕК.*
2. *Сучасний стан ПЕК.*
3. *Фактори розвитку ПЕК.*
4. *Основне призначення ПЕК.*

Тема 2. Стратегія розвитку ПЕК України: стан та проблеми

Основним замовником енергетичної стратегії є суспільство – як найзначніший учасник енергетичного ринку і найбільший споживач. Таким чином, головною метою є одержати згоду громадськості на представлену програму. Суспільство повинне дізнатися, наскільки запропонована стратегія гармонізує систему відносин між виробниками і споживачами енергії.

Документ розробило Міністерство палива і енергетики спільно з НАН України. Основними завданнями Енергетичної стратегії є:

- інтеграція об'єднаної енергосистеми України в європейську;
- зміцнення позиції України як держави – транзитера нафти і газу;
- створення умов для постійного і високоякісного задоволення попиту на енергетичні продукти;
- зниження рівня енергомісткості виробництва ;
- зменшення техногенного навантаження на навколишнє

середовище .

Реалізація зазначених цілей дозволить створити умови для інтенсивного розвитку економіки і підвищення рівня життя населення країни.

За базовим сценарієм стратегії до 2030 р. обсяг ВВП України збільшиться майже втричі, при двохкратному зменшенні його енергомосткості приблизно до 0,41 кг у.п./\$ США (рис 1.2). Це повинно бути досягнуто завдяки впровадженню енергозберігаючої моделі розвитку економіки.

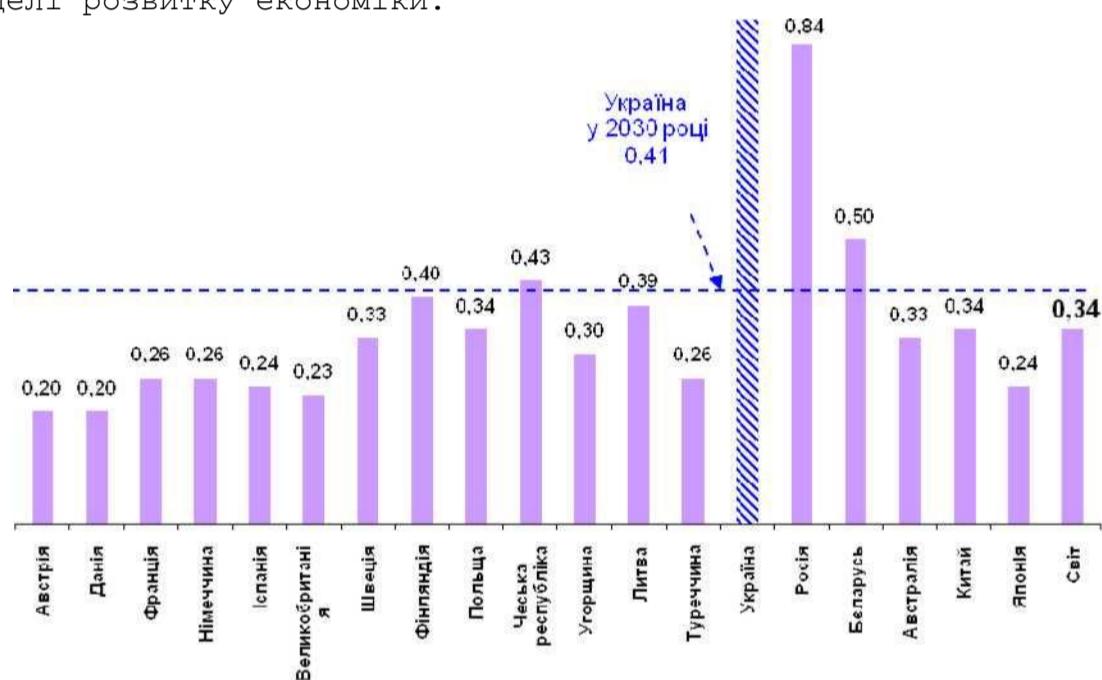

Рис. 2 - Прогноз енергомосткості ВВП України на 2030 рік, кг у.п./\$ США (ПКС).

Основними напрямками реалізації Енергетичної стратегії є:

1. Формування цілісної і дієвої системи управління і регулювання в паливно-енергетичному секторі.

2. Створення передумов для докорінного зменшення енергомосткості вітчизняної продукції за рахунок впровадження нових технологій, прогресивних стандартів, сучасних систем контролю, управління та обліку на всіх етапах виробництва, транспортування та споживання енергетичних продуктів, розвиток ринкових механізмів стимулювання енергозбереження в усіх галузях економіки.

3. Розвиток експортного потенціалу енергетики, в основному, за рахунок електроенергії, шляхом модернізації та оновлення генеруючих потужностей, ліній електропередач, в тому числі

міждержавних.

4. Розвиток вітчизняного енергетичного машинобудування та приладобудування, як передумови конкурентоспроможності підприємств України в енергетичних проектах, в тому числі за кордоном.

5. Оптимізація видобутку власних енергоресурсів з урахуванням їх пропозиції на зовнішніх ринках, цінової та геополітичної ситуації, збільшення обсягів енергії та енергопродуктів, видобутих із альтернативних та відновлюваних джерел.

6. Диверсифікація зовнішніх джерел постачання енергетичних продуктів, а також диверсифікація маршрутів їх транспортування.

7. Створення єдиної державної системи статистики, стратегічного планування, моніторингу виробництва і споживання енергетичних продуктів, формування балансів їх попиту та пропозицій.

8. Збалансування цінової політики на енергетичні продукти, яка має забезпечити покриття витрат на їх виробництво, та створення відповідних умов для надійного функціонування і сталого розвитку підприємств ПЕК.

9. Нормативно-правове забезпечення реалізації цілей Енергетичної стратегії, відповідно до існуючих міжнародних зобов'язань, передбачених Договором до Енергетичної Хартії, Кіотським протоколом, численними двосторонніми міжнародними договорами, а також вимогами європейського енергетичного законодавства.

Реалізація Енергетичної стратегії має забезпечити перетворення України на впливового та активного учасника міжнародних відносин у сфері енергетики, зокрема, через участь у міжнародних та міждержавних утвореннях та енергетичних проектах. Для цього уряд має створювати умови для діяльності відповідних суб'єктів у таких напрямках: імпорту-експорту енергопродуктів; реалізація та розвиток транзитного потенціалу; участь у розробленні енергетичних ресурсів та спорудженні енергетичних об'єктів за межами України тощо.

У прогнозі розвитку економіки до 2030 року визначено три періоди: до 2010 р. - період структурної перебудови інноваційного напрямку; 2011-2020 рр. - період випереджаючого розвитку традиційних галузей сфери послуг в економіці України. У ці періоди формуються підвалини постіндустріального способу виробництва. У період 2021-2030 рр. прогнозується завершення переходу до постіндустріального суспільства

з характерною зміною структури економіки.

Перший період (до 2010 рр.) - передбачає відродження та перебудову промисловості і формування гарантованої основи для фундаментальних змін і формування раціонального промислового комплексу у подальшій перспективі. У цьому періоді передбачається досягнення стійкої стабілізації та економічного зростання на основі випереджаючого розвитку наукоємних галузей, стимулювання виробництв, орієнтованих на внутрішній ринок споживчих товарів тощо. Цей період поєднує в собі оздоровлення та відродження виробництва зі структурною перебудовою, стале зростання обсягів виробництва.

Стратегічна мета другого періоду (2011-2015-2020 рр.) - формування єдиної промислової системи країни, як органічної частини європейського простору, що використовує всі переваги своєї ресурсної бази, високорозвиненого інтелектуального потенціалу нації. Цей період визначається як інвестиційно-інноваційний і характеризується переходом на капіталомісткий шлях розвитку зі значними обсягами капіталовкладень у докорінну реконструкцію всіх галузей промисловості. При цьому передбачається широко використовувати накопичений потенціал ресурсів для інвестування.

Третій період (2021-2030 рр.) може бути окреслено як переважно інноваційний. Стратегічною метою розвитку промислового комплексу України в цей період передбачено еволюційний перехід до сталого розвитку в постіндустріальному світовому суспільстві на підґрунті збереження та безпеки життєвого простору людини, здійснення промислової діяльності з найменшими витратами з високоефективним використанням матеріального та інтелектуального потенціалу. Ймовірно, наприкінці третього періоду промисловість сформується як цілісна виробничо-економічна система екзогенного типу (тобто, не замкнена лише на себе). Така система забезпечує економічну незалежність держави та реалізацію стратегічної мети - входження України на паритетних умовах до числа провідних, технологічно розвинених країн світу.

Особливості економічного розвитку країни до 2030 р. враховано в прогнозах споживання паливно-енергетичних ресурсів, зокрема, через прогнозні макропоказники енергомісткості.

«До 2030р. передбачається збільшення обсягу виробництва ВВП майже в 3 рази, а споживання первинних енергоресурсів - тільки на 47,5%. З них: споживання електроенергії збільшиться в 2,2 рази і перевищить, за прогнозними даними, 395,1 млрд. кВтч, експортні можливості зростуть до 25 млрд. кВт-год; споживання вугільної продукції збільшиться майже в 2 рази - до 130,3 млн. т; споживання природного газу зменшиться на 36% - до 49,5 млрд. м³; споживання нафти для внутрішніх потреб збільшиться на третину - до 23,8 млн. т". Вказане дозволить знизити енергоємність ВВП з 0,5 кг умовного палива на 1 грн. у 2005 р. (одного

з найвищих у світі) до 0,24 кг умовного палива на 1 грн. в 2030 р.

Прогнозується, що до 2030г. тепла енергетика буде основним типом генеруючих джерел електроенергетики. До цього періоду приріст потужності забезпечуватиметься за рахунок нового будівництва на сучасних вугільних технологіях. При прогнозуванні розвитку галузі враховувалися можливості енергозбереження, а також управління електроспоживанням.

У цілому, як очікується, реалізація Економічної стратегії України на період до 2030 р. в повному обсязі сприятиме не тільки підвищенню енергетичної безпеки України, а й розвитку її економіки в цілому:

Випередження темпів економічного зростання порівняно з темпами споживання первинних енергоресурсів має забезпечуватися шляхом реалізації стратегічної мети, спрямованої на досягнення до 2030 року світового рівня показників енергетичної ефективності. Досягнення такого рівня планується здійснити за рахунок двох основних факторів:

- технічного (технологічного) енергозбереження, що передбачає модернізацію або заміну енергомістких наявних технологій, підвищення енергоефективності промисловості й соціально-комунального сектора економіки та зменшення втрат енергоресурсів;

- структурного енергозбереження, що передбачає докорінні структурні зміни для створення малоенергомісткої та малоресурсної економіки шляхом впровадження новітніх технологій.

При розробці Стратегії враховувалися і внутрішні резерви: підвищення рівня використання виробничих потужностей, впровадження нової техніки і сучасних технологій і підвищення якості вугільної продукції. Запропонований механізм кількісної оцінки стану шахт дозволяє прогнозувати їх інвестиційну привабливість.

Зокрема Стратегія розвитку вугільної галузі передбачає підвищення об'ємів і ефективності використання вугілля, що дозволить скоротити застосування природного газу. Прогнозується поступове підвищення ролі власних засобів вугледобувних підприємств і інших джерел інвестицій при скороченні частки засобів з державного бюджету.

Для підвищення рівня безпеки праці передбачена система заходів, адекватних сучасним техніці й технологіям. Екологічна безпека вугледобування визначає початкові положення і цілі стратегії і узгоджується з діючими міжнародними угодами, ратифікованими Україною. Застосування чистих вугільних технологій дозволить скоротити викиди парникових газів, оксидів азоту і сірки і в цілому розглядати вугілля як конкурентоздатний і екологічно прийнятний вид палива.

У той же час результати аналізу прийнятої в країні програми «Енергетична стратегія України на період до 2030 року» свідчать про те, що в ній не враховано ряд потенційних можливостей підвищення рівня

ресурсної забезпеченості енергетичної безпеки країни. Так, не взято до уваги той факт, що використання розвіданих у даний час запасів корисних горючих копалин, зокрема вугілля, при їх науково обґрунтованій технології видобутку, збагачення, переробки (зокрема зрідження вугілля, виготовлення на його основі рідких вуглеводнів, водовугільного палива та інші інноваційні технології – прим. ред.) і застосування отриманого палива й енергії дадуть змогу підвищити енергетичну безпеку країни без залучення зарубіжних енергоресурсів. Зокрема в наміченій стратегії передбачено постійно зростаючий імпорт вугілля, що досягне в 2030 р. 14,6 млн. т на рік. Крім того, фактично відсутні пропозиції щодо вдосконалення державного механізму

управління ресурсною забезпеченістю енергетичної безпеки країни, який би ґрунтувався на результатах взаємодії і взаємодоповнення держави, її центральних органів і підприємницьких структур, тобто не використовуються ринкові механізми. Немає також чіткості в стратегії щодо фінансових джерел для реалізації запропонованих рекомендацій; відсутні техніко-економічний аналіз доцільності переробки вугілля в рідкі вуглеводні і динаміка цього процесу.

Критичний аналіз стратегії показав, що процес виводу з експлуатації нерентабельних і безперспективних вугільних шахт у ній не пов'язаний з терміном будівництва та введення в дію нових вугільних підприємств. З метою попередження негативних економічних і соціальних наслідків для суспільства будівництво нових шахт повинно випереджати виведення з експлуатації фізично та морально зношених вугільних підприємств. У стратегії також не зроблено належного акценту на диверсифікації палива як способі вирішення питання заміни дефіцитних природного газу і нафти в умовах зростаючого обсягу видобутку кам'яного вугілля. З цієї точки зору у такому важливому стратегічному документі, як «Енергетична стратегія України на період до 2030 року», корисно було б розкрити можливості реструктуризації вугільних підприємств, їх приватизації і вдосконалення структури формування великих виробничо-фінансових об'єднань різних форм управління (державної, приватної, змішаної).

Питання до самоконтролю:

- 1. Основні завдання та напрями «Енергетична стратегія України на період до 2030 року»*
- 2. У чому полягає реалізація Енергетичної стратегії України ?*
- 3. Що передбачає Стратегія розвитку вугільної галузі ?*
- 4. За рахунок чого полягає економічне зростання держави ?*
- 5. Наведіть приклади слабких сторін Енергетичної стратегії України.*